

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 1398

เรื่อง การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)

ผู้เรียบเรียง นางสาวบุษราภรณ์ อัครนิธิยานนท์ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำนักวิชาการ

ออกอากาศ กรกฎาคม 2561

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นเครื่องมือที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานที่โปร่งใสและมีคุณธรรม การประเมินดังกล่าวถูกยกระดับให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตเชิงรุก การส่งเสริมคุณธรรม ความโปร่งใส และธรรมาภิบาลในภาครัฐ ในระดับสากลเป็นเครื่องมือยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (Corruption Perceptions Index: CPI) เป็นต้น

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กับหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 259 หน่วยงาน ต่อมามีการขยายขอบเขตและพัฒนาการประเมินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีหน่วยงานที่รับการประเมินรวมทั้งสิ้น 425 หน่วยงาน ประกอบด้วย องค์การอิสระ องค์การอัยการ ศาล (เฉพาะหน่วยงานธุรการ) หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐระดับกรม ส่วนราชการระดับจังหวัด หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน สถาบันอุดมศึกษา และกรุงเทพมหานคร นับว่าเป็นการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสที่ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐมากที่สุดในประเทศไทย

สำหรับรอบการประเมินแบ่งออกเป็น 5 ดัชนี ได้แก่ (1) ดัชนีความโปร่งใส (Transparency Index) (2) ดัชนีความพร้อมรับผิด (Accountability Index) (3) ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน (Corruption-Free Index) (4) ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร (Integrity Culture Index) และ (5) ดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน (Work Integrity Index) โดยใช้เครื่องมือในการประเมิน 3 เครื่องมือ ได้แก่ (1) แบบสำรวจหลักฐานเชิงประจักษ์ เป็นการประเมินจากระบบการดำเนินงานของหน่วยงาน (2) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่หน่วยงาน และ (3) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงาน

ด้านเกณฑ์การประเมินเป็นผลคะแนนที่ผู้ประเมินสามารถคำนวณคะแนนคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานโดยรวมออกมา ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 คะแนน หากหน่วยงานใดมีค่าคะแนนเข้าใกล้ 100 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานดังกล่าวมีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสูง ทั้งนี้ เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก (ช่วงคะแนน 80-100) สูง (ช่วงคะแนน 60-79.99) ปานกลาง (ช่วงคะแนน 40-59.99) ต่ำ (ช่วงคะแนน 20-39.99) และต่ำมาก (ช่วงคะแนน 0-19.99)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินและวัดความโปร่งใสทั้งการดำเนินงานและการประเมินคุณธรรมการดำเนินงานของหน่วยงาน ด้วยกรอบแนวคิดที่ทำให้การประเมินมีทิศทางชัดเจน กล่าวคือ การวัดคุณธรรมถือเป็นเรื่องยากมีการวัดจากวัฒนธรรมองค์กร และการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร ขณะที่คุณธรรมการทำงานพิจารณาจากการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และความเป็นธรรมในการมอบหมายงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ผลคะแนนและการจัดลำดับอันถือเป็นสิ่งเตือนใจให้บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใสในการทำงาน และมีความเป็นธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประเทศชาติ ดังนั้นทุกภาคส่วนควรพร้อมสนับสนุน ส่งเสริม และยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส ตลอดจนภาพลักษณ์ในการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้ภาพรวมการทุจริตของประเทศลดลงได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

- การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment). (14 กรกฎาคม 2558). สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <https://thaipublica.org/2015/07/hesse004-nacc-4/>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). **คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- อติคม ไกรชิต. (2559). ข่าวเด่นประเด็น HR : สนง. ป.ป.ช. ประกาศผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. **วารสารทรัพยากรบุคคล**, 3(3), 5.